

Моцарт-син

КУПИТИ

Ким був син великого Моцарта і чим прислужився Галичині та Львову на початку ХІХ ст., обравши роль приватного вчителя музики в графських маєтках та провівши тут понад 30 років свого життя? Унікальне видання, що зібрало переклади подорожнього щоденника Франца Ксавера Моцарта, понад 100 листів і документальних свідчень та детальний хронограф-біографію, привідкриє читачеві завісу в інше століття, покаже становлення музичної культури Львова, приватне життя композитора та засвідчить сумну долю талановитого Ксавера, який назавжди залишиться сином великого батька.

ПЕРЕДМОВА

2018 року, завдяки ініціативі міжнародного фестивалю LvivMozArt, Львів було зараховано до престижної асоціації «Європейські Моцартові Шляхи» — міжнародної мережі, що з'єднує міста, регіони та установи у 10-ти європейських країнах, які відвідували Моцарти під час своїх подорожей. З усіх слов'янських міст Лемберг-Львів — єдине місто, яке може пишатися почесним титулом Міста Моцарта. А все тому, що молодший син геніального Вольфганга Амадея Моцарта — піаніст, композитор, диригент, педагог та громадський діяч Франц Ксавер Моцарт — провів тут майже 30 років свого життя.

На початок цієї дослідницької роботи мене надихнули відвідини музею Моцарта у Зальцбурзі, а саме його остання зала про спадкоємців Моцарта — двох синів, які вижили з шести народжених дітей. У ній було так багато Львова — портрет, ноти львівського хорового Товариства св. Цецилії, яке заснував Франц Ксавер Моцарт, літографії міста, посвяти й листи лежали серед численних експонатів, які він колись привіз зі Львова. Я стояла в Зальцбурзі перед НАШОЮ історією і розуміла, що настав час діяти.

Україна в останні роки активно бореться за свою європейську інтеграцію, і нині, як ніколи, ми відчуваємо наслідки інформаційної війни, яка свідомо велася не одне століття. Ім'я Моцарт вже давно стало загальносвітовим символом та найвищим культурним еталоном мистецьких цінностей. А для нас воно є тим справжнім історичним містком, який об'єднує нашу історію з величезною історією однієї з найвідоміших музичних родин Європи.

Почавши своє дослідження, я була вражена тим фактом, що фахової літератури про Франца Ксавера Моцарта навіть у німецькомовному просторі майже немає. Куплений в антикварного

букініста екземпляр книги «Сини Моцарта» Вальтера Гуммеля?, виданий 1956 року, одразу став моєю настільною книгою, раптово відкривши мені історичні події минулого Львова у контексті життя та діяльності Франца Ксавера Моцарта та його сучасників. Ще одним прозрінням стало видання «Подорожнього щоденника» Франца Ксавера, який він вів під час своєї великої концертної подорожі для баронеси Йозефіни фон Кавалькабо, що чекала на нього у Львові. Незважаючи на сімейний стан баронеси, він був закоханий у неї, навчав її дітей і залишився відданим цим стосункам, бо так і не одружився. Цей щоденник містить найінтимніші та найглибші переживання композитора, а також відкриває непрості умови роботи музикантів-гастролерів ХІХ століття. Саме заради цього документа я поїхала до бібліотеки Королівської консерваторії Брюсселя, де зберігається оригінал «Подорожнього щоденника» та велика частина архівів Франца Ксавера та Констанції Моцартів. Ці документи належали колись до відомої колекції Жана-Люсьєна Голленфельца, пізніше їх опрацював дослідник Альберт ван дер Лінден, сам щоденник виданий у 1994 році у редакції та з коментарями Рудольфа Ангермюллера.

Завдяки блискучій двотомній роботі Карстена Ноттельманна «В. А. Моцарт-син. Музикант та спадок батька» я наштовхнулася на подальші вказівки, тож наступним етапом була робота в архівах Державної бібліотеки Відня та, звичайно, Моцартеуму в Зальцбурзі.

Подальшою мрією стало видання перекладів знайдених цінних історичних документів українською мовою, давши таким чином можливість широкому колу читачів долучитися до цієї неймовірної історії — історії Моцарта у Львові.

Тож ця збірка насправді є першим у світі виданням, що вміщує всі доступні, розшифровані з різних джерел, хронологічно впорядковані листи Франца Ксавера Моцарта, серед яких 50 листів зі Львова та Галичини, «Подорожній щоденник» та доповнення матеріалами найновіших українських досліджень, формуючи таким

чином корпус оригінальних документів, що охоплюють весь його життєвий шлях.

Завдяки цій книжці ми можемо особисто пізнати цього з дитинства обдарованого митця з непростю долею — все життя прожити з непомірним тягарем імені свого геніального батька, якого він зарано втратив.

Доповнення, що базуються на оригінальних документах, цитатах з листування сім'ї Моцартів, а також їхніх друзів, знайомих, свідчень очевидців та матеріалів із тодішньої преси, дозволять скласти реальну картину життя молодшого сина В.А. Моцарта, зануритися в його особисті переживання та творчу діяльність, яка була тісно пов'язана з Україною.

РОЗДІЛ 1

Початок.

Осиротілий син генія

*«Нехай він ніколи не забуває, що хоча поки що
ім'я Моцарт йому поблажливо сприяє,
згодом воно поставить до нього
суворі і високі вимоги».*

*Allgemeine musikalische Zeitung,
Ляйпциг, травень 1805 р.*

14 ВЕРЕСНЯ 1844 РОКУ, ЧЕРЕЗ ПІВТОРА МІСЯЦІ ПІСЛЯ СМЕРТІ ФРАНЦА КСАВЕРА Моцарта, у Віденській музичній газеті вийшла його перша біографія, яку написав Алоїз Фукс, музикознавець, член

Імператорської Придворної капели, який був особисто знайомий з Моцартом, і вона починається такими словами:

«Синам великих мужів, особливо якщо вони насмілюються ступити на батьківський шлях, — завжди буде важко, бо надто часто здійснюватимуть абсолютно невідповідні порівняння; і, щоби задовольнити ці виставлені світом вимоги, такі сини повинні навіть перевершити досягнення своїх батьків.

Нерідко трапляється, що велике ім'я, яке залишилося у спадок разом із надмірною славою, швидше стримує, аніж сприяє розвитку наступних поколінь»?

Документів про перший період життя Франца Ксавера збереглося небагато. 26 липня 1791 року на світ з'явилася остання, шоста дитина, народжена у шлюбі Вольфганга Амадея та Констанції Моцартів, яку охрестили Францом Ксавером Вольфгангом. Малий «Вові», як його пестливо називали вдома, успадкував від батька музичний талант й певні зовнішні ознаки, зокрема особливу форму зовнішньої частини вуха, яка була по-іншому вигнута, ніж звично. Одного разу, коли Вольфганг Амадей займався на клавирі, новонароджений Франц Ксавер голосно заплакав, і його крик ідеально потрапив у тональність музичного виконання батька, на що той словами: «Народився Моцарт!» напроорокував синові музичне майбутнє.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ